

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 15

89. ÅRGANG

27. AUGUST

1977

AV INNHOLDET:

REISEBREV FRA TYSKLAND	S. 6
KÜNGS «Å VÆRE KRISTEN»	S. 8
CLAES TANDE I VATIKANETS RADIO	S. 10

NESTE NUMMER KOMMER 10. SEPTEMBER 1977

Norden fra misjonsstatus til ordinær status

PAVLVS PP. VI

ad perpetuam rei memoriam

Pro Nostra, quam vehementer in dies fovemus, catholicarum rerum prospicientia, ad Daniae, Finlandiae, Islandiae, Norvegiae et Sueciae terras mentis oculos convertimus, vota et postulationes Conferentiae Episcoporum Nordicae omnino accipere cupientes. Petierunt enim sacrorum illi Antistites, ut suas quibus praesunt circumscriptiones ecclesiasticas a missionali ad commune transire ius permitteremus. Ex sententia igitur Sacrarum Congregationum pro Gentium Evangelizatione seu de Propaganda Fide et pro Episcopis, Nos, omnibus mature perpensis, auctoritate Nostra apostolica harumque Litterarum vi, a iurisdictione Sacrae Congregationis pro Gentium Evangelizatione seu de Propaganda Fide eximimus et ad ius commune deductas decernimus omnes circumscriptiones ecclesiasticas Daniae, Finlandiae, Islandiae, Norvegiae et Sueciae, quae dioeceses Hafniae, Helsinkiensem, Reykjavikensem, Osloensem et Holmiae comprehendunt, hucusque Sanctae Sedi immediate subiectas, nec non vicariatus apostolicos Norvegiae Centralis et Septemtrionalis, ad altiore quidem gradum evehendos, iuxta iuris communis normas. Definimus itaque ut negotia, quae ad praedicta loca spectant, pro varia sua natura, in posterum apud competentia Apostolicae Sedis sacra Dicasteria tractentur. Quae vero per has Litteras statuimus firma sint omnino nunc et futuris temporibus atque vim suam habeant, contrariis quibuslibet non obstantibus. Datum Romae, apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die IX mensis Maii, anno MCMLXXVII, Pontificatus Nostri quarto decimo.

+ Ioannes Card. Villot
Secretarius Status

Som tidligere meddelt (nr. 14) innvilget Pave Paul VI i juni Den Nordiske Bispekonferanses søknad om å bli overført fra Kongregasjonen for Folkenes Evangelisering til Kongregasjonen for Biskoper. Norden regnes

dermed ikke lenger som misjonsteritorium i dette uttrykks kirkerettslige betydning. Pavens bulle gjengis i faksimile ovenfor. Teksten lyder i oversettelse:

PAULUS PP. VI.
til minne for all fremtid.

I den omsorg for Den katolske kirke, som Vi daglig utøver med stor iver, vender Vi oppmerksomheten mot Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, i håp om helt å kunne imøtekomme de ønsker og den søknad som Den Nordiske Bispekonferanse har fremmet. De kirkelige foresatte i disse land har bedt om Vår tillatelse til å overføre de gjeldende distrikter fra en kirkerettslig misjonsstatus til or-

Vi har i dette nummer av St. Olav tillatt oss å legge ved et postgiro-innbetalingskort for 1977. Vi takker de av våre abonnenter som har betalt, men ber de av dere som ennå ikke har gjort det, om vennligst å betale kontingenten for 1977 (1976?) NÅ. Dere sparer for både tid og penger ved å betale uten ekstra purringer. På forhånd takk!

MARIAHOLMSEMINAR OM MENIGHETEN

Om noen måneder vil representanter fra forskjellige menigheter i Sør-Norge samles til et seminar på Mariaholm. Det skjer på initiativ fra presterådet i OKB og vil vare fra fredag 25. til søndag 27. november. Temaet blir *Kirkestrukturer* eller sagt mer konkret: Hvordan kan vi planlegge og bygge opp våre menigheter med tanke på fremtiden? Det er et emne som mange er opptatt av ut fra sin egen menighetsbakgrunn. Det å leve som katolsk kristen vil jo alltid

til syvende og sist bety å leve i én bestemt menighet, og ikke minst i Norge under våre små forhold, kan dette by på både en varierende og sammensatt opplevelse.

Det er denne menighetserfaring som skal danne grunnlaget for seminaret idet man hele tiden vil ha det konkrete spørsmål for øye: Hvordan kan vi med de ressurser vi faktisk råår over, skape en mest mulig levende menighet, en liten *kirke* på stedet der alle, prest, søster og leg-

mann kan fungere til fellesskapets beste?

På seminaret er det meningen å definere våre behov og muligheter ut fra en rask situasjonsanalyse. Under diskusjonen har vi tenkt å komme inn på spørsmål som særlig berører menighetens liv og struktur: Tjenestene i menigheten (diakoner, kirkelige assistenter, andre former for tjeneste, samarbeidet prest/søstre/legfolk i menighetens ramme (planlegging av menighetsarbeid, aktivisering av den enkelte), prestens kall og hans trivsel, hvordan menigheten kan fungere for utenlandske katolikker, eller for katolikker bosatt

(Forts. side 5)

dinær status. Etter råd fra de hellige Kongregasjoner for Folkenes Evangelisering eller Propaganda Fide og for Biskopene, løser vi herved — etter selv å ha overveiet saken nøye og i kraft av Vår apostoliske myndighet — med dette brev de nevnte områder fra deres juridiske avhengighet av den hellige Kongregasjon for Folkenes Evangelisering eller Propaganda Fide, og overfører dem til den normalkirkelige jurisdiksjon. Dette gjelder alle kirkedistrikter i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, som omfatter bispedømmene København, Helsinki, Reykjavik, Oslo og Stockholm og som hittil var direkte underlagt den Hellige Stol. Det samme gjelder også for de to apostoliske vikariater i Mellom-Norge og Nord-Norge, som vil komme til å få en høyere status. Vi fastlegger også, at de saker som angår de nevnte områder for fremtiden skal behandles av den Apostoliske Stols dertil kompetente organer.

Alt det Vi har stadfestet med dette brev skal gjelde uavkortet både for nærværende og i fremtiden og blir stående ved makt uansett hva som måtte anføres til det motsatte.

Gitt i Roma fra Peters Stol og forseglet med Fiskerens ring den 9. mai 1977, i Vårt Pontifikats fjortende år.

(sign.) *Joannes Card. Villot*

Statssekretær.

REDAKSJONELT:

Tyskland

Tyskland er et av de få land hvor statens universiteter stadig har katolske teologiske fakulteter. Dette gir grunnlag for teologisk arbeid, idet forskere og lærere blir lønnet. Likeledes gir dette marked for teologisk litteratur, noe som for tiden svikter, f.eks. i Frankrike. Tyskland har mange teologi-studenter som ikke akter å bli geistlige. Dette gjør at legfolks erfaringer har innflytelse på den teologiske refleksjon.

Den katolske kirke i de nordiske land nyter godt av denne teologiske «velstand» i Tyskland. Ikke minst bispedømmet Osnabrück, godt hjulpet av Münster, er meget innstilt på å dele med oss, og inviterer prester og søstre til årlige teologiske seminarer. Unge får ledertrening i Reinbeck ved Hamburg. Det hele, inklusive reiseutgiftene, er en gave fra tyske trossfeller.

Også på andre måter viser den katolske kirke i Tyskland seg gavmild overfor kirken i Norden. Ansgars-werk og Bonifatius-werk samler inn penger. Det sistnevnte er tyske presters hjelpeorganisasjon for kolleger i utlandet som har det trangt økonomisk. Unge i Essen har i mange år samlet inn penger til Mariaholm.

Nordiske katolikker bør vite dette, ikke minst de som gjerne vil stille seg på linje med Heinrich Böll i hans kritikk av det tyske samfunnet og den katolske kirke i Tyskland.

Hva skal konklusjonen være? At vi skal vise tyskerne takknemlighet? At vi skal sørge for at vår kirke i Norden ikke lenger skal trenge økonomisk hjelp fra utlandet?

Leseren må velge. Best ville det være om vi kunne velge begge.

LITURGISKE NOTATER

ved frater Kjell Arild Pollestad o. p.

KOLOSSERBREVET

I de to kommende uker leses Paulus brev til kolosserne i sin helhet. Paulus skrev dette brevet mens han satt i fengsel, trolig i Roma, men muligens i Efesos. Kirken i Kolossa var ikke blitt grunnlagt av Paulus selv, men av en viss Epafra, sannsynligvis mens Paulus selv arbeidet i Efesos. Hensikten med brevet er først og fremst å understreke Kristi enestående stilling som Frelser og Herre. Første kapitlet inneholder en vidunderlig hymne til Kristus:

*«Han er den usynlig Guds bilde,
all skapningens førstefødte;
I ham var det alt ble skapt,
i himmelen og på jorden.
De synlige og de usynlige ting,
troner og herskende makter.
Ved ham og for ham er alt blitt til.
Han er før alt, og alt består ved ham.
Han er hode for Legemet, for Kirken:*

*Han er dens opphav, den førstefødte
av de døde.*

*Han har forrang i alle ting,
han er bolig for all Gud fylde.*

*Gjennom ham skal all skapningen
forsones*

og høre ham til.

*Ja alle ting, på jorden som i him-
melen,*

*da fred ble stiftet ved blodet fra
hans kors.»*

Brevet advarer også mot en viss «visdom» som søker å vinne tilhengere i Kolossa ved hjelp av «besnærende talemåter» (kap. 2). Dessuten inneholder brevet hentydninger til tidens hellenistiske og jødiske religion. Men brevets hovedanliggende er Kristi person og det nye liv i ham. Til slutt følger en del moralske anvisninger, en såkalt husorden, hvor kvinnene og slavene får høre at de skal være sine menn og herrer lydige. Selv Paulus var et barn av sin tid.

JOMFRU MARIAS FØDSEL

Vi vet selvsagt ikke når den hellige jomfru ble født, men i følge gammel tradisjon feires hennes fødselsdag både i den østlig og den vestlige kirke den 8. september. Første vitnesbyrd om denne festen stammer fra det 8. århundre, hvor den nevnes i et par prekener av den hellige Andreas fra Kreta. I Vesten ble festen ikke feiret før i det 11. århundre. Vi kjenner ikke grunnen til at akkurat 8. september er valgt som Marias fødselsdag.

GREGOR DEN STORE

(ca. 540—604).

Gregor var av en meget velstående romersk familie, og hadde en høy stilling i byens administrasjon. Etter å ha brukt en del av sin formue til å grunnlegge nye klostre, ble han selv munk i en alder av 35 år. En tid var han pavelig utsending i Konstantinopel, og i 590 ble han valgt til pave. Han spilte en stor rolle i tidens urolige politiske liv, og ble herved grunnleggeren av det middelalderske pædagogikk. Han var dessuten den første munk som ble valgt til pave, og den første pave som kalte seg selv «Guds tjeneres tjener» (servus servorum Dei).

Men han var ikke bare en stor biskop og statsmann. Gregor den store regnes som en av de fire store latinske kirkelærere. Hans skrifter har som oftest et rent praktisk siktepunkt, som veiledninger i det kristne liv. Mest kjent er hans kommentar til Jobs bok (Moralia), og hans prekener, som ble etterlignet gjennom hele middelalderen. I Gammelnorsk homiliebok finnes flere prekener som opprinnelig stammer fra Gregor den store. Få paver kan i det hele tatt måle seg med ham i innflytelse og betydning.

LITURGISK KALENDER

AUGUST:

28. **22. alm. søndag.** Jesu Sirak 3, 19—21. 30—31; Hebr. 12, 18—19. 22—24; Luk. 14, 1. 7—14.
29. Johannes Døperens henrettelse. Jer. 1, 17—19; Mark. 6, 17—29.
30. Ferial. Koloss. 1, 1—8; Luk. 4, 38—44.

SEPTEMBER:

1. Ferial. Koloss. 1, 9—14; Luk. 5, 1—11.
2. Ferial. Koloss. 1, 15—20; Luk. 5, 33—39.
3. St. Gregor den store, pave og kirkelærer. Koloss. 1, 21—23; Luk. 6, 1—5.
4. **23. alm. søndag.** Visd. 9, 13—19; Filem. 9—10. 12—17; Luk. 14, 25—33.
5. Ferial. Koloss. 1, 24—2, 3; Luk. 6, 6—11.
6. Ferial. Koloss. 2, 6—15; Luk. 6, 12—19.
7. Ferial. Koloss. 3, 1—11; Luk. 6, 20—26.
8. **Jomfru Marias fødsel.** Mika 5, 2—5; Matt. 1, 1—16. 18—23.
9. Ferial. 1. Tim. 1, 1—2. 12—14; Luk. 6, 39—42.
10. Ferial. 1. Tim. 1, 15—17; Luk. 6, 43—49.
11. **24. alm. søndag.** 2. Mos. 32, 7—11. 13—14; 1. Tim. 1, 12—17; Luk. 15, 1—32.
12. Ferial. 1. Tim. 2, 1—8; Luk. 7, 1—10.
13. St. Johannes Chrysostomos, biskop og kirkelærer. 1. Tim. 3, 1—13; Luk. 7, 11—17.

MARIAHOLM - ...

(Forts. fra side 3)

i «utkantstrøk» (gudstjenester og religionsundervisning for disse) etc. Vi vil her trekke inn erfaringer som allerede er gjort i inn- og utland.

Samtidig som seminaret tar sikte på å arbeide så konkret som mulig med våre egne forhold for øye, vil det også legges vekt på teologisk informasjon. Dette skjer ut fra bevisstheten om at hvis vi skal kunne planlegge for fremtiden, er det ikke nok bare å bruke «teft» og våre praktiske erfaringer. Vi trenger også å arbeide ut fra tanken om hva Kirken og Kirkens liv og strukturer innebærer. Som kjent er det skjedd adskillig nytenkning omkring kirkebegrepet og tjenestene i Kirken i løpet av de senere årene. Det er meningen å dra nytte av denne utviklingen spesielt når det gjelder organisasjonen av menigheten og legfolkets oppgaver.

Arbeidsgruppen som har fått i oppdrag å forberede seminaret, er så vidt mulig representativ for de forskjellige råd og instanser innen Kirken. Med i gruppen er bl. a. Sr. Valborg Osterhus, Sr. Mette Andréen, patrene Heimeriks, Arno og Dahl, Peggy Bruce, Ragnar Ueland, Helge Erik Solberg, Odd Barra.

Endel materiale er blitt sendt ut som hjelp for studiegrupper i menighetene slik at interesserte har kunnet forberede seminaret på forhånd. Det er meningen å følge opp studieoppleggene slik at deltakerne på seminaret kan komme vel forberedt.

På Mariaholm håper vi å samle representanter fra de forskjellige menigheter i Sør-Norge foruten en deltaker fra hver av studiegruppene. Biskop Gran og medlemmene av arbeidsgruppen som organiserer seminaret, vil være til stede.

For å konsentrere diskusjonen og gjøre den mest mulig fruktbar, vil deltakerantallet ikke overstige ca. 40, men man vil gjerne at disse velges slik at de gjenspeiler varierende menighetsforhold foruten sammensetningen innenfor den enkelte menighet med prester, søstre og legfolk.

Seminaret innbyr flere foredragsholdere til å innføre i de forskjellige emner som senere vil bli diskutert i grupper og i plenum. Det er klart at vi ikke på tre dager kan vente å gjennomdrøfte alle problemer eller å foreslå endelige løsninger, men vi håper at seminaret kan bidra til bedre å definere vår situasjon på menighetsplan og de særlige oppgaver som venter oss i årene fremover.

Ellert Dahl. O.P.

TO 80-ÅRS MINNER

Noen år etter at Mgr. J. O. Fallize var blitt biskop og den katolske kirke i Norge hadde fått status som Apostolisk Vikariat, var et større antall av Vikariatets prester i august 1897 samlet til en retrett i Kristiania. Da kunne biskopen foreta den høytidelige konsekrasjon av St. Olavs kirke med assistanse av 14 prester. Kirken var tidligere blitt tatt i bruk etter en enkel velsignelse.

Etter de liturgiske regler feires i bispedømmet på den 7. august hvert år domkirkens konsekrasjon, i år altså for 80. gang. I den anledning fant en høytidelig konselebrasjon sted med de tidligere sokneprester Mgr. Sund og generalvikar Mgr. Fishedick, sokneprest Vranken og kapellan Plocinski som predikant.

En måned senere, den 3. sep-

tember 1897, innviet biskop Fallize det monumentale granittkors på prestenes gravsted på Vår Frelses gravlund. Gravmonumentet finnes nær Ullevålsveien, vis-à-vis Oslo Katedralskole. Nitten prester har fått sitt siste hvilested her. Den første var sokneprest Boller, som hadde vært med i den gruppe som i 1856 startet «nordpolmisjonen». Så følger Hofeldt-Houen, Kleis, Wang, Hartmann, Engelsen, Günther, Hélaine, biskop Offerdahl, Brinkmann (en gjestende retrettspredikant som døde her), Rlesterer, Snoeys, Weirig, Maesch, Recktenwald, Ugen, van Eekeren (de siste fem er bisatt litt til venstre for hovedmonumentet og har fått sine navn på et mindre kors), Borsboom, og som siste: generalvikar Gorissen som døde i 1973.

Gerard Vranken.

SIGRID UNDSET STATUEN

Søndag 7. august ble en statue av Sigrund Undset utført av billedhuggeren Joseph Grimeland avduket på Lillehammer i nærvær av Kong Olav og Biskop John W. Gran. Norske katolikker har vært med på å finansiere statuen.

I forbindelse med Lillehammer bys 150-års jubileum arrangerte også soknepresten i Lillehammer katolske menighet f. Aelred Squire O.P. en utstilling med tema «Den hellige Laurentius i lokal og internasjonal ikonografi.» I Lillehammer-distriktet finnes fire middelalder-statuer av den hellige Laurentius.

NORMALT Å VÆRE KATOLIKK

Reisebrev fra Tyskland

I virkeligheten er dette ikke et reisebrev, men et «oppholdsbrev», fordi jeg har bodd i Tyskland i ett og et halvt år nå. Da min mann er katolsk teolog og arbeider i sentralen for økumenisk arbeid, er jeg relativt godt informert om den katolske kirkes situasjon her i Vest-Tyskland:

Ca. halvparten av de tyske borgere er katolikker. Den andre halvparten er evangeliske (lutherske, reformerte og andre). Til tross for at Nord-Tyskland er sterkere evangelisk og Syd-Tyskland er sterkere katolsk preget, lever katolikker og evangeliske overalt sammen.

Her er ingen statskirke, men begge de to store kirkene har en sterk folkelig karakter. Derfor blir f. eks. kirkeskatt innkrevet av staten og skole og utdanningsinstitusjoner blir drevet i nært samarbeid mellom kirke og stat. Politisk er kirken sterkt engasjert og til tross for at det ikke finnes noe spesielt katolsk parti, står det største konservative parti CDU/CSU, nær det dominerende katolske standpunkt.

En av de viktigste begivenhetene det siste året var revideringen av abortloven (§ 218). Her hadde regjeringen truffet en avgjørelse som gikk imot det katolske vedtaket.

For tiden er det en stor offentlig debatt angående grunnverdiene i det tyske samfunn.

Innenfor den katolske kirke i Tyskland finnes det forskjellige strømninger: flertallet er riktignok konservative. Men mens det de tidligere årene hadde dannet seg en rekke radikale grupper, f. eks. «Kritischer Katholizismus», er det i dag flere ultrakonservative grupper, som står nær den franske erkebiskopen Lefebvre. Ingen av disse retningene har imidlertid større innflytelse på det vanlige menighetsliv.

Den viktigste begivenheten i de siste årene er utvilsomt synoden fra 1971—1976 («Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland»). Der ble det forsøkt å trekke de praktiske konsekvenser fra det annet vatikankonsil.

Nå foreligger det 18 dokumenter fra denne synoden, som behandler så vesentlige emner som: misjon, økumenisme, ekteskap og familie, gudstjeneste osv. Dokumentene avspeiler en kirke som forsøker å gjøre kristendommen troverdig innenfor et sekularisert og industrialisert samfunn.

Det praktiske menighetsliv er meget forskjellig fra sted til sted. Menighetene på landet er f. eks. enda sterkt preget av stedets tradisjon, mens bymenighetene er mer påvirket av moderne livsførsel.

Et stort problem er prestemangelen. I vår menighet her i Oberursel/Bommersheim er det ingen prest lenger. For et halvt år siden døde presten og nå er arbeidet lagt inn under nabo-menigheten. Det betyr bl. a. at en menighetsassistent eller en diakon holder den daglige ordgudstjenesten, søndag kommer så presten fra nabomenigheten eller en gjesteprest.

Det finnes også helt moderne forsøk på å danne menigheter. Grupper som er utilfreds med de menighetene de kjenner og derfor prøver å skape nye: de flytter sammen, oppdrar sine barn sammen og finner nye former for gudstjeneste.

Når man kommer fra Norge til Tyskland som katolikk, blir man først og fremst slått av hvor normalt det er

GAVER FRA ANSGAR-WERK, OSNABRÜCK, 1976

Personlig hjelp til biskoper, prester og ordensfolk	40 800,00 DM
Studieuker for skandinaviske prester og ordenssøstre (i samarbeid med Ansgar-werk i Münster)	43 560,00 DM
Tilskudd til kjøp av bil	12 000,00 DM
Tilskudd til det apostoliske vikariat Nord-Norge	20 000,00 DM
Tilskudd til kjøp av bil	15 000,00 DM
Tilskudd til ungdomssenteret Øm, Danmark	10 000,00 DM
Tilskudd til dominikanerinnene, Oslo	10 000,00 DM
Tilskudd til utgivelse av religiøs litteratur, Island	18 000,00 DM
Tilskudd til tidsskriftet Signum, Sverige	5 000,00 DM
Tilskudd til tidsskriftet Lumen, dominikanerne i Norden	9 000,00 DM
Tilskudd til bind i serien «Kristne klassikere», Oslo	7 000,00 DM
Tilskudd til annen religiøs litteratur	661,80 DM
Messeklær	4 515,80 DM
Hjelp til kateketer og teologer	6 300,89 DM
Lopende utgifter til hjelp for pastoralt arbeid i bispedømmene i Skandinavia	482 700,00 DM
Til geistlige i Skandinavia	2 100,00 DM
Forskjellig hjelp	8 025,16 DM
Forskjellige omkostninger i Ansgar-werk	19 130,60 DM
Tilbakebetalt til Ansgar-werk, Münster	22 846,06 DM
	<hr/>
	736 641,21 DM

Fra: Informationen zur katholischen Kirche in Skandinavien,, 1/77, Ansgar-werk des Bistums Osnabrück.

ANGAR-WERK MÜNSTER, REGNSKAP 1975-76

INNTEKTER

Overført fra 1974/75	2 117,41 DM
Kollekt 25. januar 1976	217 696,14 DM
Gave fra bispedømmet Münster	50 000,00 DM
Messe-stipendier	17 405,00 DM
Julekortsalg 1975	46 433,00 DM
Påskekortsalg	6 721,50 DM
Medlemsbidrag og gaver	36 420,80 DM
	<hr/>
	376 794,72 DM

UTGIFTER

Personlige bidrag	60 179,25 DM
Teologisk-kateketisk studieuke i Osnabrück, København og Oslo	58 100,00 DM
Messestipendier	17 405,00 DM
Hjelp til sogne- og ungdomsarbeid i Selfors (Norge), Esbjerg, Falun og Stockholm	17 300,00 DM
Hjelp til Nykøping (S) og Sagmyra (S)	24 890,95 DM
Liturgiske gjenstander og bøker	6 242,65 DM
Kateketisk arbeidsmateriale	3 495,90 DM
Øm, Danmark, ungdomssenter	70 000,00 DM
Narvik, sjømannskirke	10 000,00 DM
Södertälje, menighetssenter	15 000,00 DM
Nakskov (Danmark), kirkeutvidelse	15 000,00 DM
Korsnäs (Sverige), utbedring av Birgittinerinnekløsteret ..	20 000,00 DM
Roskilde, reparasjon av kirken	7 500,00 DM
Oslo, trykk av kateketiske bøker	7 000,00 DM
København, kateketisk sentrum	5 000,00 DM
Administrasjon, Ansgar-werk, Münster	11 033,88 DM
	<hr/>
	348 147,63 DM
Overført 1976/77	28 647,09 DM
	<hr/>
	376 794,72 DM

Fra: Informationen zur katholischen Kirche in Skandinavien, 2/76, Ansgar-werk des Bistums Münster.

å være katolikk. Dvs. det er like normalt som å være protestant hjemme. De bevisste, aktive katolikker og protestanter er det imidlertid færre av. Trykket fra et sekularisert og industrialisert samfunn er større her enn i Norge: livet er mer hektisk, mer kommersialisert og mer fremmedgjort. Men samtidig er det en større pluralisme med åpenhet for eksperimenter og nydannelser. Tyskland ligger i hjertet av Europa og har derfor på samme tid en sterkere forankring i europeisk åndsliv og kulturtradisjon og en større åpenhet overfor aktuelle strømninger i tiden.

I det store og hele opplever jeg Tyskland som et vanskelig og sammensatt land å bo i, og nettopp derfor med en rekke muligheter og utfordringer som ikke finnes hjemme i Norge.

Ektefolk på kurs for prester i Tyskland

Temaet for teologi-seminaret i Osnabrück, en gave fra bispedømmet Osnabrück til de katolske prestene i de nordiske land, og gratis for deltakerne, som i år ble holdt i byens presteseminar mellom 27. juni og 6. juli, var *Ekteskap og familie*. I den anledning ble for første gang legfolk innbudt til å være med; det kom ektepar (i flere tilfeller, med barn) fra alle de fem nordiske land. Dessuten var flere søstre tilstede. I alt var det mer enn femti deltakere, deriblant biskop Gran og biskop Verschuren.

Emnet var foreslått av fjorårets deltakere. Før eller siden dukker problemer omkring ekteskapet opp for alle som arbeider med sjelesorg. Derfor var temaet spesielt vel valgt. Nettopp innenfor rammen av et ti dagers seminar med noen av Tysklands beste lærerkrefter skulle det være mulig å utdype problematikken og drøfte praktiske erfaringer. At deltakerne etter de ti dager bedre kom til å forstå *problemene* enn se *løsningene*, ligger vel i selve spørsmålets stilling i dagens samfunn.

Professor Gnilka og vitenskapelig assistent Hansmann ga en første innføring i henholdsvis Det nye og Det gamle testamentes syn på ekteskap og familie. Prof. Zulehner bidro med en enestående interessant oversikt

WALTER KASPER FORELESER FOR PRESTENE I O. K. B.

På invitasjon av Biskop Gran, leder den tyske teolog Walter Kasper teologiske studiedager på Mariaholm for prestene i Oslo Katolske Bispedømme i tiden 23.—26. august.

Walter Kasper er født i 1933 og er professor i dogmatisk teologi ved universitetet i Tübingen. Blant hans bøker kan nevnes: *Einführung in den Glauben*, Mainz 1975, og *Jesus der Christus*, Mainz 1976.

over Kirke og ekteskap i dag, sett i pastoralteologisk og religionssosialogisk perspektiv. Pastor Ib Andersen, København, informerte om Kirkens stilling til tidligere fraskilte som nå er gift igjen, og spesielt om deres adgang til kommunion, sett på nordisk bakgrunn. Dr. Hubertus Müller, med fagområdet kirkerett, talte på en usedvanlig fin og nyansert måte om Kirkens ekteskapslovgivning. Endelig, med bakgrunn i moralteologien, behandlet professor Volker Eid utviklingen i Den katolske kirkes forståelse av ekteskapet gjennom tidene og hvordan ekteskapet utsettes for spesiell belastning i dagens samfunn.

E. D.

KUNGS «Å VÆRE KRISTEN»

Küng.

Hans Küng, tysk teolog, f. 1928 i Sveits, har sin utdannelse fra Gregoriana i Roma — ordinert til prest 1954 — doktorgrad i teologi — av pave Johannes utnevnt til offisiell teolog ved konsilet, har i de siste tyve år utgitt tallrike bøker, og er medutgiver av tidsskrifter (bl. a. Concilium). Han har selv vært professor i dogmatikk og økumenisk teologi ved Tübingen universitet siden 1960.

Den foreliggende bok «20 Thesen zum Christsein» (som også i disse dager kommer ut på dansk) er en kortfattet utgave av Küngs store verk: Christ sein. Boken, sier han, er ingen fullstendig katekismus, men i innhold og form en tidsmessig sammenfatning av den kristne tro.

Hans framstilling er lettlest og engasjerende. Enkle setninger og klare, rene tanker. For noen uker siden var Hans Küng gjesteforeleser på det teologiske fakultet på Blindern hvor han blant annet holdt et lite seminar over denne boken. Küng virket på meg meget gjennomreflektert, var enkel å følge og tør å hevde sin mening. Ingen bomull.

Det bærer hans bok preg av — og dette er nok årsakene til at det til sine tider har stått høye bølger om

ham, spesielt forårsaket av dem som er innstilt på status quo. Dét er ikke Hans Küng — han er nytenkende og utfordrende:

Hans bok er delt inn i tre store blokker hvor han prøver å besvare spørsmålene: Hvem er kristen? Hvem er Kristus? Hvem handler kristent?

Boken må leses for å få helheten, men noen smakebiter kan gis: Küng betoner sterkt at Jesus Kristus er kjennetegnet for en kristen. *Alle* mennesker kan være humane, sosiale og religiøse. Det som skiller den kristne er at han *prøver* å la Kristus være målestokk for sin menneskelighet, sin fellesskapsfølelse og sin religiøsitet. Å være kristen betyr: *å leve, handle, lide og dø sant menneskelig i Jesu Kristi etterfølgelse*. De kristne ser humanitet, frihet, rettferdighet, liv, kjærlighet, fred, i lys av Jesus Kristus. Men det er ikke bare en vennlig menneskelighet — det er en radikal humanisme som også integrerer, og prøver å få bukt med det usanne, det onde og det umenneskelige. Ikke bare det positive, men også — og her skiller vi oss fra humanisten, det negative, selv lidelse, skyld, død, får mening.

HVEM ER KRISTUS?

Ingen annen enn *den historiske Jesus fra Nazareth*, hverken prest eller politisk revolusjonær, hverken asketisk ordensmann eller from moralist, men *provokatorisk* til alle sider.

Han var ingen profesjonell teolog, men legmann og ugift. Ingen politisk revolusjonær. Her er ingen gjennomførte landreformer, ikke opphevelse av slavekårene. Nei, han forkynte ikke-vold og kjærlighet til fienden, og levde i verden.

Han var ingen from moralist; forkynte ingen ny lov, ingen fromhetskunn. Ingen sans for juridisk eller moralsk kasuistikk. Han forkynte en

ny frihet fra lovens bokstav: *Kjærligheten* uten grenser.

Han forkynte Guds rike, i den forstand at Guds sak (vilje) også er menneskets sak. Den øverste norm er: *Guds vilje* skje. Jesus Kristus forkynner ingen ny Gud — men Israels Gud — men forstått på en ny måte, nemlig som *far* til de fortapte: FAR!

I Jesu voldsomme død ligger logikk — korsdøden blir fullbyrdelsen av flukten fra loven; Jesus blir stedfortreder for de som overtar loven, stedfortreder for syndere. Forlatt av Gud og mennesker dør han på korset, — men var alt ute med Jesu død?

Nei — troen til hans menighet er at han for alltid lever hos Gud — som håp for oss. Et ubestridelig faktum er at Jesus«bevegelsen» først bredte seg utover *etter* hans død — til millioner av mennesker. Hvorfor? Det er begrunnet av de første troendes vitne. Menneskene i Det nye testamentet er sikre på at Jesus ikke forble død, men at han *lever*. Det nye, evige liv til den *ene*, som blir håp for alle.

Kirkens opprinnelse lar seg bare forklare ut fra troen på den oppstandne. Først etter Jesu død og oppstandelse snakker urkristenheten om «kirke»: «Kirke» i betydningen særmenighet — som *ene* og *alene* bygget på troen på Jesus Kristus.

Dens oppgave ble å tjene Jesus Kristus i alle henseender, og til dens grunnoppgaver hører: forkynnelsen av den kristne tro, døpe i Jesu navn, takkemåltidet (eukaristien) til minne om ham, tilgivelse av syndene og den daglige tjeneste for medmenneske og samfunn.

Kirke = menighet, det vil si: enhver liten landsbykirke er også et uttrykk for Jesu Kristi kirke — uansett ufullkommenheter, som igjen er samlet i et større fellesskap, i hele kirken. Autoritet har vi i kirken, men den er bare legitim så lenge den er grunnlagt på *tjeneste* og ikke på *åpen makt*,

på gamle eller nye privilegier. Istedenfor «amt» (embede) burde man mer bibelsk snakke om «dienst» (tjeneste).

For den enkelte er Jesus Kristus målgivende for en *ny* livsinnstilling og en *ny* livsstil. Også i kirken må Jesus være målgivende. En *provisorisk* kirke, et trosfellesskap som ikke har noe mål i seg selv, men Guds rike. En *tjenende* kirke finner i sin litenhet, sin sanne storhet: uten maktutfoldelse. En *skyldbevisst* kirke, som ikke trenger å spille den høye morals teater, som om alt er det beste hos oss selv: at vår tre ofte er svak, at erkjennelsen kan være tvilsom og at be-
kjennelsen ofte er famlende. En kirke, som tør ta *avgjørelser* er fri til å følge Jesus Kristus til tjeneste for verden — og føre menneskene til forsoning med Gud til evig liv, ubegrenset kjærlighet, sann frihet og full rettferdighet.

En besinnelse på Evangeliet, må også, mener Küng, føre til en rekke praktiske konsekvenser. Og det er spesielt to ting som ligger ham på hjertet, og det å arbeide for *økumenismen* (gjennom felles ordets gudstjenester, gjensidig anerkjennelse av embedene, felles bruk av kirker, undervisning, felles fakulteter . . .).

Og for en *indrekirkelig reform* i vår egen kirke, og her peker han på følgende: mht. kirkeledelsens stil, biskops- og pavevalg, tvangssølibatet, legfolkets medansvar, kvinnens likestilling (ordinasjon), samvittighetsfrihet i moralspørsmål (fødselsregulering) . . .

Og hans bok munner ut i dette: at

SR. ULLA-MÄRTHA

Den svenske ordenssøster Ulla-Märtha Modée, som ble meldt savnet i januar i år, ble i sommer funnet død i nærheten av sine foreldres hytte ved Karlstad. Hun tilhørte dominikanerinnenens kloster i Röggle ved Lund i Sverige.

NY PRIORINNE PÅ LUNDEN

Sr. Marie-Jean o. p. er valgt til ny priorinne i Lunden kloster ved Oslo.

når et menneske har trodd (uansett dets mange svakheter) og har levd i ubetinget og urokkelig tillit til den ene sanne Gud, og ikke til de falske guder (penger, nytelse, makt, karriere) da har man lov til å *våge* å tro på det evige liv og si som salme Te Deum: Til deg, Herre, har jeg satt mitt håp: Aldri i evighet skal jeg bli til skamme.

Smakebitene fra boken er for få til å kunne gi Hans Küng full rettferdighet for hva han står for. Men det fine med Küng synes jeg er hans «rett på sak» holdning, og originaliteten ved

denne bok ligger på følgende plan: *enkel*, oversiktlig sammenfatning av kristen tro, uten kirkepolitiske hensikter, uten å rote i gamle teologiske spørsmålsstillinger, og med stor åpenhet for nytenkning for å kunne fremme Evangeliet.

HANS KÜNG:

20 Thesen zum Christsein

München 1975

Også på dansk:

20 teser om det «at være kristen».

Niels Steensens Forlag,

København 1977.

HOMOFILE I KIRKEN

a) *Det kan være Guds vilje at noen har en homofil legning. Våre kunnskaper om Bibelen og om menneskelig seksualitet gjør at vi ikke lenger kan si at homofili alltid må være mot Guds vilje.*

b) *Snarere enn å være en trussel mot samfunnet i sin alminnelighet og mot familien i særdeleshet, har homofile en viktig oppgave som går ut på å styrke verdier som personforholdet mellom mennesker av forskjellig kjønn, og å utvikle en seksual-etikk som tar i betraktning at seksualitetens formål ikke utelukkende er forplantning.*

c) *Homofile forhold kan være moralsk gode, og snarere enn å fjerne partnerne fra Gud, kan de knytte disse nærmere til Gud og være tegn på Guds nærvær i verden. Det er et faktum at mange homofile som lever sammen i trofasthet, finner at forholdet er grobunn for menneskelig vekst. Det er likeledes et faktum at Den hellige Ånd bringer troende homofile sammen til fellesskap som i kjærlighetens og tilgivelsens ånd søker samtale med den institusjonelle kirke som ofte har forfulgt dem.*

sexual», utgitt med jesuitterordenens tillatelse. Forfatteren, som er en av stifterne av «Dignity», en organisasjon for katolske homofile i U.S.A., vil gjerne at disse punktene skal diskuteres i kirken, slik at den tradisjonelle holdning til homofili — ofte bygget på uvitenhet — kan omprøves.

McNeill's undersøkelse av Bibelen, tradisjonen, moral-teologiens begrep «den menneskelige natur», og av moderne psykologi, understøtter de tre punktene som han forfekter.

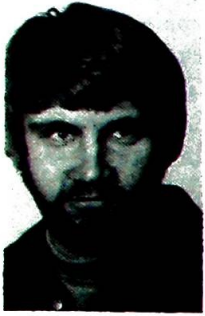
Boken kan anbefales kristne homofile og alle som (undres om de) har homofile i sin familie eller vennekrets. For enkelte foreldre kan den virke frigjørende: forfatteren bestri-
der tanken om at homofili er mental sykdom påført barna av den dominerende mor og den fraværende far e. l. Homofili er ikke «foreldrenes skyld», mener McNeill. Boken burde være obligatorisk for sjelesørgere, enten de lar seg overbevise av argumentasjonen eller ikke. Formodentlig vil den føre til den samtalen som forfatteren ønsker.

John J. McNeill, s.j.

The Church and the Homosexual.
London, Darton, Longman and
Todd, 1977.

Arne Fjeld. O.P.

Dette er hovedpunktene i den amerikanske jesuitten John J. McNeill's bok «The Church and the Homo-

CLAES TANDE I VATIKANETS RADIO

— Claes Tande, du lager norske sendinger fra Vatikanets Radio?

— Jeg er medarbeider i den nordiske redaksjonen, ja. Den lager sendinger på finsk, svensk og norsk. Jeg begynte for et halvt år siden. I Trondheim hvor jeg bor, får jeg god hjelp av noen venner, Torbjørn Wilhelmssen og Ellen Hammersam. Ellers sitter redaksjonen i Roma, og består

av en norsk dame, Turid Ventura, en svensk dame, og en finsk ordenssøster. Redaktør er Lars Rooth, Uppsala.

— Taler du inn programmer på bånd?

— Enten sender jeg manuskripter som blir lest opp i Roma av Turid Ventura, eller jeg sender bånd som jeg har talt inn selv.

— Postgangen til Italia har dårlig rykte?

— Som regel kommer brev frem på to uker.

— Hvem lytter?

— Der har vi bare lytter-brevene å dømme etter. De tyder på at lytterne er menn mellom 15 og 30 år, oftest ikke-katolikker, ofte radioamatører. Man må ha en god mottager for å oppfange sendingene. Så det er lettest for norske i Roma og turister på Mallorca å høre oss. Sendingene kommer tirsdager kl. 18.30—19.00 på 41-metersbåndet, 7155 kHz, på 31-metersbåndet, 9625 kHz, på 25-metersbåndet, 11715 kHz, også på mellombølgen (kHz 1259—238 m) lokalt (Roma).

(Forts. side 15.)

Brev

Hvorfor ikke kvinnelige prester?

Grunnen til at Jesus valgte bare menn til kirkens ledere, må ikke søkes i datidens fornedrende syn på kvinnen. Vi har ikke lov til å tro at vår guddommelige Frelser ville støtte noe som var en urett. Evangeliene vitner på flere måter om hans respekt for kvinnene og om hans modige bekjempelse av alle slags fordommer.

Ringeakt for kvinnene kan heller ikke forklare at apostlene meddelte presteembetet bare til menn. De lærte at mann og kvinne «er én i Kristus Jesus» (Gal. 3, 28; 1. Kor. 11, 11-). Kvinnene hadde i apostlenes tid en viktig plass i det kirkelige liv. Et tilstrekkelig bevis er Paulus' rosende omtale av hans kvinnelige «medarbeidere» i Romerbrevet kap. 16. Apostelen skyldte Rufus' mor så meget at han kalte henne «sin mor» (v. 13). Av de to kjente medarbeidere, Priska og Akvilas, som bl.a. hadde ført Apollos til troen, nevnes Priska som oftest først (Rom. 16, 3; II Tim. 4, 19; Ap. Gj. 18, 18, 26). Av Apostlenes Gjerninger fremgår at det var mange av de «fornemme

kvinner» som tok imot troen (17, 4, 12). Det synes at disse hadde en stor myndighet i de greske byer. I 13, 50 berettes at jødene brukte de fornemme kvinner, som var tilhengere av den jødiske tro, til å reise en forfølgelse mot Paulus og Barnabas. Med rette kan vi spørre hvorfor Paulus til støtte for sin misjonsvirksomhet ikke viet noen av de omvendte fornemme kvinner til prester. Den eneste forklaring er at han anså det som stridende mot Guds «lov» og «Herrens bud» (I Kor. 14, 34 og 37).

Forbudet mot kvinnelige prester har sin grunn i skaperordningen, ifølge hvilken mannen er kvinnens hode (I Mos. 3, 16; I Kor. 11, 3; Ef. 5, 22 flg.; Kol. 3, 18; I Tim. 2, 12; Tit. 2, 5; I Petr. 3, 1 flg.). I hvert samfunn, også i familien, må en ha ledelse. Denne ordning, som er nødvendig for å sikre fred i familiene, er ingen fornedrelse for kvinnen. Mannens lederstilling betyr for ham særlige forpliktelser som familieforsørger. «Den hverken nekter eller fratar kvinnen den frihet som fullt ut tilkommer henne både i betraktning av hennes verdighet som menneske og i betraktning av hennes opphøyede kall som hustru, mor og livsledsagerske; heller ikke byr den henne å adlyde alt hva hennes mann forlanger, hvis det strider mot fornuften eller mot hennes verdighet som hustru» (Pius XI, «Det kristne ekteskap»). Forholdet mellom mann og hustru symboliseres ved at mannen er familiens hode og kvinnen hjertet. Alt kommer an på at Kristus blir anerkjent som den høyeste myndighet i hjemmet.

Presteembetet er noe som intet men-

neske har krav på. Det er en tjenestestilling, som medfører en strengere dom hos Gud (Jak. 3, 1; Hebr. 13, 17). At bare menn kan bli prester, er likeså litt ydmykende for kvinnene som for de utallige menn som ikke kan bli prester.

Ifølge Bibelen kan kvinner nok gi religionsundervisning (sml. f.eks. Ap. Gj. 18, 26). Men de skal ikke være menighetsforstandere. En lederstilling i trosforkynnelsen ville gjøre kvinnen til «mannens herre» (I Tim. 2, 12), noe som ville være forstyrrende for skaperordningen. Nåden forutsetter naturen. De som har ledelse i det naturlige familieliv, skal også ha ledelse i kristendommens store familie, kirken.

Selv om kvinnene er utelukket fra presteembetet, kan man ikke si at deres tjeneste i kirken er av mindre betydning enn mennenes. Det er særlig moren som opprettholder den religiøse ånd i familien. Ved hennes hjerte lærer barnet sin første bønn. Uten mødrenes prestegjering i hjemmene ville kirkens arbeid bli forgyves. Det er også særlig mødrenes fromhet som fremelsker prestekallene.

Med takknemlighet har vi i disse dager feiret pavens 15. pontifikatsår. I denne anledning leste jeg i L'Osservatore Romano følgende vakre ord om hans mor: «Hans mor Judith Alghisi var en edel og from kvinne, som på en avgjørende mået virket med til å prege den fremtidige paves oppdragelse». Det er slike mødre — og ikke kvinnelige prester — kirken trenger for å avhjelpe prestemangelen.

Dr. J. v/d Burg
Bergen.

SPØRRESPALTEN

Ved frater Kjell Arild Pollestad o. p.

CONFESSIO AUGUSTANA

Jeg vet at Confessio Augustana er et viktig skrift i den lutherske kirken. Men hva går det egentlig ut på? Grunnen til at jeg spør, er at jeg flere steder har lest at den katolske kirke kanskje skal anerkjenne dette skriftet. Betyr en slik anerkjennelse at Kirken er blitt enig med lutheranerne?

Den augsburgske konfesjon (Confessio Augustana) ble forfattet av Luthers nære venn og medarbeider Filip Melancton, og etter Luthers godkjennelse ble skriftet forelagt keiser Karl 5. i Augsburg 25. juni 1530. Den fyller altså 450 år i 1980, og det er i den anledning en katolsk anerkjennelse vil være aktuell.

Confessio Augustana, som er skrevet på latin, er et forsvarsskrift for Luthers synspunkter, og inneholder den lutherske reformasjons hovedangliggende, fremstilt for katolske tilhørere. Melancton, som var et langt roligere gemytt enn Luther, har fremstilt det lutherske syn i en meget moderat og avbalansert form, hvor han søker å vise at alt det som lutheranerne hevder, er i skjønneste harmoni med den katolske tradisjon. «Der er ikke noget, som avviger fra skrifterne eller fra den katolske kirke eller fra den romerske kirke, såvidt den er os bekendt fra kirkefædrene» (Art. 21, Leif Granes oversettelse). Det fortelles at Luther selv var vel tilfreds med sin venns arbeide, men tilføyde: «Så sakte kunne ikke jeg ha tråkket».

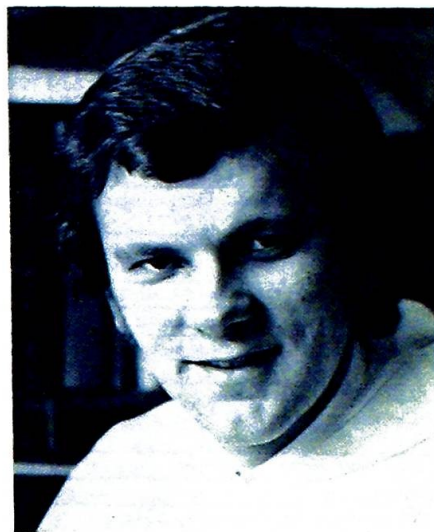
Den augsburgske konfesjon regnes som bekjennesskrift av samtlige lutherske kirker. Når man her hjemme taler om «Bibel og bekjennelse», så menes med «bekjennelse» de tre oldkirkelige trosbekjennelser (symboler)

og Confessio Augustana. På mange måter har «bekjennelsen» samme funksjon hos lutheranerne som «tradisjonen» i den katolske kirke. Den er en norm, i lys av hvilken skriften tolkes. Men den er norm nettopp fordi den har sitt grunnlag i skriften, og kommer derfor ikke i i konflikt med det lutherske prinsipp om *skriften alene* (sola scriptura).

Confessio Augustana inneholder 28 artikler, hvorav de 21 første omhandler de grunnleggende lutherske læresannheter: Gud, Kristus, rettferdigjørelsen, kirken, sakramentene osv. Den mest omfattende artikkelen behandler forholdet mellom troen og de gode gjerninger. Det vil nok kreve adskillig teologisk fortolkningskunst å få enkelte av artiklene til å harmonere med katolsk lære. De 7 siste artikler handler om «forskjellige misbruk» som reformatorene mente hadde utviklet seg i den katolske kirke: kommunion under én skikkelse, prestenes sølibat, ordensløfter, og den rådende skriftemålspraksis.

Men på tross av Melanctons forsiktige ordelag, mishaget skriftet keiseren. Han lot en gruppe katolske teologer forfatte en gjendrivelse (Confutatio pontificia), som ble lest 3. august samme år. Melancton svarte også på dette, men keiseren nektet å motta hans svar.

Slik var altså den katolske reaksjon for 450 år siden. I dag har som kjent meget forandret seg når det gjelder Kirkens holdning til andre trossamfunn, og en eventuell katolsk anerkjennelse av Confessio Augustana er et tegn på denne åpne holdning til annerledes troende. Derimot innebærer ikke en katolsk anerkjennelse av et luthersk bekjennesskrift at forskjellen mellom katolsk og luthersk er ute av verden. Det er nemlig ikke

på tale å anerkjenne Confessio Augustana som et fullgyldig uttrykk for katolsk tro, men bare som «ikke stridende mot» katolsk tro.

Kristi kirke rommer skatter som ikke kommer til uttrykk i Confessio Augustana, men som er umistelige. Hvis Kirken anerkjenner det lutherske bekjennesskrift, så medfører ikke det at den gir avkall på sin egen rike tradisjon. Den sier bare at det som lutheranerne tror, også er *en del av* den katolske tro.

Ørnulf Ranheimsæter skriver i sin bok «Om tro og vantro» at de som gjennom tidene har brutt med Kirken har det til felles at de «tror for meget på for lite». Det innebærer ikke at det de tror nødvendigvis er galt, men at det bare er en del av helheten, av den åpenbaringsfylde som Kirken med den Hellige Ånds bistand skal bringe videre fra slekt til slekt. Derfor liker ikke Kirken det meget lutherske ord «alene» (sola), enten det dreier seg om troen eller skriften eller livet i sin alminnelighet. Det er et ord som, selv om det står vakt om det sentrale, har tendens til å barbere bort deler av virkeligheten, ikke sjelden de mer farverike. Derfor, når andre sier «enten-eller», sier Kirken «både-og». Av den grunn kan den romme alle tungemål og folkeslag, tidenes skiftende uttrykk, livsmønster og lengsler, de utallige former for ordensliv, og de stadig skiftende teologier. Og da kan den kanskje romme også Confessio Augustana.

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 1	sønd.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83</i>	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71</i>	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>	—	9.30	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i>	lörd.: 18.30	—	—
Tyholmen, tlf. 22 209	sønd.: 8.00	11.00	—
BERGEN: <i>St. Paul kirke,</i>	lörd.: 19.00	—	—
Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	9.00	11.00	—
	sønd.: 19.00	—	—
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i>	10.00	—	—
<i>Florida kapell</i>	19.00	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i>	8.30	10.30	—
Cappelsgt. 1, tlf. 83 20 19	—	—	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i>	9.00	11.00	—
Kongensgt. 9, tlf. 11 438	—	—	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i>	9.00	10.45	—
Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	—	—	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i>	lörd.: 18.00	—	—
Torvgt. 113, tlf. 23 751	sønd.: —	11.00	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i>	—	—	—
Haraldsgt. 21, tlf. 23 195	—	—	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i>	9.00	11.00	—
Vesterngt. 5, tlf. 22 381	—	—	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i>	lörd.: 18.00	—	—
Kirkegt. 3, tlf. 24 225	sønd.: —	11.00	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken,</i>	lörd.: 18.00	—	—
Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	sønd.: —	10.00	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i>	9.00	11.15	—
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	—	—	—
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i>	—	—	—
Ryggeveien 24, tlf. 41 038	—	—	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i>	8.30	11.00	—
Sverresgt. 26, tlf. 50 793	—	—	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i>	8.30	10.45	—
Nyveien 17, tlf. 53 77 35	19.00	—	—
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>	—	9.30	—
STAVANGER: <i>St. Svituns kirke,</i>	8.30	10.45	—
Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	9.30	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i>	—	11.00	—
Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	—	—	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i>	8.45	11.00	—
Prinsensgt. 2a2	19.00	—	—
Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	—	—	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670 ..</i>	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i>	8.00	11.00	—
Flintegt. 5, tlf. 72 779	—	—	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i>	—	11.00	—
<i>St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29</i>	—	—	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i>	8.30	11.00	—
Parkveien 23, tlf. 51 467	—	—	—
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i>	8.30	11.00	—
Norvesund, tlf. 37 558	—	—	—
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke, Storgt. 94</i>	19.30	11.00	—
Biskopen og prestegården, tlf. 3604	—	—	—
<i>St. Elisabethsøstrene,</i>	8.00	—	—
Mellomveien 47, tlf. 81 783	—	—	—
BODØ: <i>St. Eystens kirke,</i>	8.15	10.30	—
Hernesveien 22, tlf. 81 487	—	—	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i>	19.00	11.00	—
Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII	8.00	—	—
St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	—	—	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i>	8.00	10.30	—
Skolegt. 4, tlf. 61 501	—	—	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken,</i>	—	18.30	—
Håreksgt. 82	—	—	—
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke,</i>	—	11.00	—
Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072	—	—	—

Av pressen

KRISTI TJENESTEPIKER

Av Ragnar Kvam.

Like før jeg leste Johanna Schwarz' reaksjon på min kronikk med ovenstående tittel, ble det ringt til meg fra en venn i Oslo med hilsen fra Berit Ås som takket varmt for artikkelen. Nå har jeg alltid trodd at Berit og Johanna var av samme ulla, så derfor skjønner fint lite av den sistes etter mitt skjønn temmelig uretterferdige karakteristikker av meg.

Når det gjelder mine kilder, opplyste jeg at jeg hadde lest franske aviser og tidsskrifter, i særdeleshet Le Nouvel Observateur (som for øvrig ustanselig følger den katolske kirke på nært hold, og slett ikke i form av det som J. S. temmelig udelikat kaller hets) om de italienske nonners — eller ordenssøstres, gjerne det — ynkelige kår — jeg fortalte videre at nettopp L.N.O. bygget på en bok, navngitt av meg fra et navngitt forlag i Roma, skrevet av fem katolske kvinner — derfor fant jeg det ganske unødvendig å fortelle hvor i den kanoniske lov, som L.N.O. omtaler, det står at gravide *religieuses* ikke får lov til å føde sine barn.

Jeg er da ganske klar over at ordenssøstre kan ha det forhold til Kristus som Johanna Schwarz skildrer, men for meg er det uinteressant i en sammenheng der det er de katolske høye herrer «hetsen» dreier seg om — er det spor av «hets» i min kronikk er det ikke som J. S. hevder mot ordenssøstrene, men mot deres i høyeste grad administrerende mannfolk som — og det må da en så engasjert kvinne som J. S. vite — alltid har behandlet kvinnene mer patriarkalsk enn de fleste andre. — Det er også like usammenhengende i denne sak å minne om at man har gått i en utmerket protestantisk skole. Jeg er verken protestant eller katolikk, Jesus hører for meg hjemme i den flokk av jødiske menn jeg alltid har satt høyt.

Det mest eiendommelige i J. S.s reaksjon er derfor at jeg skulle ha angrepet nonnene for å være reaksjonære. Enhver som kan lese, vil se at dette er det rene nonsens. Nonnene er utnyttet i uhyggelig grad av en flokk mannfolk i skrud som ikke selv gidder gjøre det de oppfatter som kvinnfolkarbeid. Kronikken har ellers intet med annet å gjøre enn respekt for det arbeid nonnene utfører for de syke.

Dagbladet, Oslo, 13. juli.)

KATOLIKKENE FÅR BRUKE KAPELLET PÅ STORD LÆRER- SKOLE

I forbindelse med at katolikkene får feire messe i kapellet på lærerskolen på Stord, skriver Gunnlaug H. Leseth i lokalavisen:

LITE STORHENDE PÅ STORD

Onsdag 27. april kunne den vesle katolske kyrkjelyden på Stord for første gong høgtida gudsteneste i vigsla kyrkjehus.

Takk vere vennleg hjelp og rettledning frå rektor Rydland ved lærarskolen og løyve frå Bjørgvin Bispestol, har katolikkane på øya vår fått ein stad å vera. Til dessar har dei feira sine messer rundt i private heimar, men no skal dei inntil vidare samlast i kapellet på lærarskolen.

Det er grunn til glede og takksemnd over at to såvidt ulike kyrkjesamfunn kan retta kvarandre handa ved løysing av reint praktiske problem.

I Joh. ev. 17, 20—23 les vi «... eg har give dei den herlegdom du har give meg, så dei skal vera eitt: eg i dei og du i meg, så dei kan nå fram til den fullkomne ein-skapen — så verda kan sjå at du har sendt meg, og at du har elska dei liksom du har elska meg.»

Det er vel ikkje rett å tolka desse orda frå Jesu øvsteprestlege bøn dithen at alle kristne må høyra inn under same kyrkjesamfunn. Dertil er «greinene på vintreet» for ulike. Den økumeniske (verdsfemnande) rørsle i 20. hundreåret arbeider m. a. for å få fram ein-skapen kyrkjene imellom. Ein har så lett for berre å sjå det som skiljer. At Den Norske Kyrkje bokstaveleg giv rom til andre enn «sine egne» kan vi vel ta som eit synleg uttrykk for det faktum at vi, trass i alt, har noko vesentleg ilag.

LEFEBVRE HAR INGEN STØTTE I NORGE

Av Bjørn Brøymer.

— De norske katolikker står ikke Roma midt imot og monsignore Lefebvre har ingen støtte fra Romerkirken her.

Det er dominikaner-pater Arne Fjeld som sier dette til Morgenbladet, i en kommentar til at den 71 år gamle franske katolske erkebiskopen, Marcel Lefebvre onsdag kveld nok en gang trosset Paven og ordinerte 14 prester i sitt «hovedkvarter» i Econe i Sveits.

Den sterkt ortodokse og tradisjonsbundne erkebiskop Lefebvre ble suspendert av Paven for litt over ett år siden og fratatt alle rettigheter som biskop. Allikevel har Lefebvre foretatt flere presteordinasjoner i Sveits, der han også har etablert sitt eget preste-seminar.

Lefebvre går mot alle reformer som er innført i den romersk-katolske kirke etter Vatikan-kon-

silet og er også mostander av ekumenisk arbeide.

Pave Paul VI har gjort flere forsøk på å «få ham tilbake på rett vei», uten at dette har lyktes og nu er det meget som tyder på at han vil bli eks-kommunisert og utelukket fra kirken.

Lefebvre på sin side har støtte fra mange ortodokse katolikker, som holder på den latinske messe, og hvis politiske synspunkter er klart anti-kommunistiske. For en uke siden var Lefebvre i Roma, der han møtte de ortodokse italienske katolikker, som blant annet inkluderer italiensk overklasse.

Over 4 000 av hans tilhengere var samlet under ordinasjonen onsdag aften, da erkebiskopen kom med sitt hittil krasseste utfall mot Vatikanet. Han kritiserte Paven i sterke ordelag for å ha mottatt den ungarske kommunistlederen Janos Kadar.

«Leiesoldater, tyver og ulver samles i kirkene. Vi vil ikke være en del av en kirke som står på

vennskapelig fot med våre fiender», uttalte Lefebvre blant annet onsdag.

— Selv ikke den del av norske katolikker som er lei for at den gamle latinske gudstjenesten falt bort etter konsilet, slutter seg til monsignore Lefebvres litt politisk pregede opposisjon mot Vatikanet. Hans opptreden henger sammen

R.I.P.
Vår kjære mor, vår gode søster og svigerinne

apoteker

RIGMOR FONGEN

døde stille i dag.

Oslo, 17. juli 1977

Knut, Lars, Torfinn og Anders
Laila og Ivar Gjørum
Ella og Gunnar Utnes
Odd og Anders Hauge

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Bergen
St. Franciskus-søstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hammerfest
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hønefoss
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Lillestrøm
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tromsø
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Trondheim
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Er leselysten styrket etter en lang og god ferie? Her er noen bøker vi gjerne gjør oppmerksom på:

Engelske bøker:

- Copleston: History of Philosophy Bd. I—VIII à kr. 14,50.
J. A. Jungmann: The Early Liturgy to the Time of Gregory the Great, kr. 36,50.
Daniélou: The Bible and the Liturgy, kr. 37,—.
Berheuil: Introduction to the Liturgy, kr. 24,50.
J. A. Hardon: Religions of the World, Vol. I, kr. 15,50, Vol. II kr. 12,50.
Chr. Dawson: Religion and the Rise of Western Culture, kr. 14,50.
A. Hastings: A Guide to Vatican II, Vol. I—II à kr. 25,—.

Franske bøker fra serien Foi Vivante:

- R. Voillaume: à la suite de Jesus, kr. 12,—.
B. M. Chevignard: la doctrine spirituelle de l'Évangile, kr. 12,—.
L. Bouyer: le mystère pascal, kr. 17,—.
B. Bro: apprendre à prier, kr. 14,25.
Th. G. Chiffot: comprendre la Bible, kr. 12,—.
Daniélou: l'entrée dans l'histoire du Salut, kr. 12,—.
Carré, Claudel, Du Bos, m. fl.: dialogues avec la Souffrance, kr. 12,—.
Congar: cette église que j'aime, kr. 12,—.
Congar: à mes frères, kr. 14,25.
A. M. Besnard: un certain Jésus, kr. 12,—.
Carré: compagnons d'éternité, kr. 12,—.
Carré: le Notre Père, prière du Christ et des chrétiens, kr. 17,—.
I. D'Antioche: lettres aux églises, kr. 14,25.
J. M. Pohier: le chrétien, le plaisir et la sexualité, kr. 14,25.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48
Åpent kl. 9—16, lørdager kl. 9—13

Vår kjære
SØSTER
ANTONIA WIETHOFF

døde på Vor Frue Hospital, Oslo, den 13. juni i en alder av 94 år, etter 71 års klosterliv.

Vår kjære
SØSTER
LEONARDA GUSTENBERG

døde på St. Josephs Hospital, Halden, den 23. juni, 83 år gammel, etter 64 år i kongregasjonen.

Vår kjære
SØSTER
CÆCILIA VENNESLAN

døde i vårt hjem på Grefsen den 13. juli i en alder av 80 år, etter 50 års klosterliv.

De avdøde anbefales til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

den store kirke sier at de stadig vekker er velkommen tilbake, sier pater Fjeld.

(Morgenbladet 1. juli.)

Nyheter

CONFESSIO AUGUSTANA I DAR ES SALAM

Det lutherske Verdensforbund vedtok på sitt møte i Dar es Salam, Tanzania, i slutten av juni, å samarbeide med katolikkenes i deres studium av Confessio Augustana, forteller en av de norske utsendingene, sogneprest Sven Oppgaard, Hamarøy, til St. Olav.

Tyske katolske teologer har som kjent tatt initiativet til en undersøkelse av Augustana for å bringe på det rene om dette lutherske bekjennelses-skriftet er i overensstemmelse med katolsk tro. Det Lutherske Verdensforbunds vedtak gjør, at studiet blir en felles økumenisk anstrengelse. Lutheranerne vil tolke en eventuell anerkjennelse av Augustana som opphevelsen av ennå et skille mellom de to kirkene.

Biskop Martensen, København, talte om saken på møtet i Dar es Salam.

Se også «Spørrespalten» i dette nr.

LEFEBVRE'S STILLING

Etter at erkebiskop Marcel Lefebvre, hvis utøvelse av prestegjerningen er gyldig, men ikke lovlig, ordinerte 14 prestere og 22 subdiakoner i Econe onsdag 29. juni, er det ikke kommet noen offisiell reaksjon fra Vatikanet. Erkebiskopen sa heller ikke noe i sin 15 minutter lange preken under seremonien, om pavens implisitte advarsel om at han ville bli ekskommunisert hvis han gjennomførte ordinasjonen. Men han gjorde sitt eget standpunkt helt klart: «Man har spurt oss om vi virkelig har til hensikt å ordinere disse unge prestene og subdiakonene. Vi svarer alvorlig og bevisst, for Gud og for den tradisjonelle kjempende kirke, som vi selv utgjør: ja, det har vi.» I de siste 15 eller 20 år, sa han, har kirkens høyeste myndighet ført katolikkenes bort fra den sanne tro, og er nå blitt «våre fienders venner» — og han regnet opp: «Kommunister . . . frimurere . . . og ortodokse» blant disse fiender. Kirken, fortsatte han, er blitt infiltrert av «Leiesoldater, ulver og tyver», som gir noe som ikke lenger er «den sanne katolske tro», og han tilføyde: «Vi nekter å være med på denne ødeleggelsen.» På grunnlag av overbevisningen om at

FREDRIKSTAD

EDVARSDEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Pf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056

FREDRIKSTAD

Erkebiskop Lefebvre og hans etterfølgere er i kommunion med Paul VI's 261 forgjengere, og at det som kom ut av Vatikan II, er en forvanskning av troen, er Econe's budskap: «Notre avenir, c'est notre passé» (Fortiden er vår fremtid.)

Paven kan løse konflikten på den ene av to måter. På den ene side kunne han starte en lang rettssak som ville omfatte to prøvinger av Lefebvres sak, og antagelig ende med formell ekskommunikasjon av erkebiskopen, eller han kan erklære, at Lefebvre har pådratt seg ekskommunikasjon uten rettssak, på grunn av det anstøt han har forårsaket. På den annen side, finnes det en annen løsning, som, slik som Vatikanets radio antydte 28. juni, ville synes å være mer i overensstemmelse med de rettferdighetsprinsipper som paven har foretrukket gjennom hele sin regjeringstid: Vatikanet kunne erklære at erkebiskop Lefebvre, ved sin tross har ekskommunisert seg selv og således satt seg selv i skisma. Kilder som står Vatikanet nær, tror at dette er løsningen man ville foretrekke der, skjønt noen kanonister frykter at dette ville gjøre erkebiskopens og hans tilhengers rettslige stilling uklar. Som tingene står, ville et eventuelt skisma, i streng forstand, ende med erkebiskopens død, siden han ikke har viet noen biskop.

Søndag 3. juli, da han preket ved en av de nyordinerte prestenes første messe, sa erkebiskop Lefebvre at etter hans mening ville paven ikke ekskommunisere ham. Ekskommunikasjon brukes bare når det gjelder alvorlige forseelser, sa han. «Jeg mener at jeg ikke har begått noen alvorlig forseelse. Det jeg gjør nå, har jeg alltid gjort.» (The Tablet, London, 9. juli 1977.)

med helt spesielle franske holdninger, fremholder pater Arne Fjeld overfor Morgenbladet. Pateren fortsetter:

— Jeg kan jo også nevne at Lefebvre den 29. september ifjor erklærte sin sympati for Pinochet-regimet i Chile. Han har allerede satt seg selv utenfor Kirken. En liten del katolikker forlater kommunionen med den store kirke — og det fører til brudd. Men det er ikke noe «Luthersk» brudd. Lefebvre påstår at enhver reform i den katolske kirke er et brudd med tradisjonen. Luther på sin side hevdet at Kirken hadde stagnert — derfor måtte han bryte med den. Det er ikke minst den økumeniske holdning som Lefebvre reagerer mot.

— Men er situasjonen meget alvorlig all den stund Lefebvres tilhengerer befinner seg i et lite mindretall?

— Alvorlig — jo. Men tallrik er hans støtteskare ikke. De fjorten prestene som ble ordinert av Lefebvre, vil ikke få adgang til å forrette i noen katolsk kirke, men

CLAES...

(Forts. fra side 10)

Onsdager kl. 20.15—20.45 på 25-metersbåndet, 11715 kHz reprise av tirsdagens sending.

Språkene er svensk og finsk 1. og 3. uke i måneden, svensk og norsk 2. og 4. uke.

— Hva slags stoff sendes?

— Enten du tror det eller ikke: det leses opp endel fra «St. Olav»! Linjen er å gi «saklig informasjon» om trosspørsmål og om det som skjer i den katolske kirke. Det dreier seg ikke om andakter eller «religiøse sendinger». Vi har hatt orientering om ordenssamfunn, om kirken i Kina, Latin-Amerika, osv.

— Minner ikke dette litt om ideologiske propaganda-sendinger?

— Det er ikke propaganda. Det er informasjon. Mot landene i Øst-Europa sendes også liturgi for folk som har vanskelig for å komme i kirke. Gudstjenestene er på latin eller på østlige liturgiske språk.

— Oppfordres folk i øst til «sivil ulydighet»?

— Jeg tror Vatikanets Radio vokter seg vel for å gjøre det. Men det hender jo at sannheten om kirkens situasjon i et land virker opprørende på lytterne.

— Og Vatikanet finansierer dette?

— Ja. Selv får jeg ingen lønn, men mine utgifter blir dekket. De fleste som arbeider for Vatikanets Radio er jesuitter, og de forsørges vel av ordenen?

STUDERE KRISTENDOM

— Du selv er trønder og har vært aktiv i katolsk ungdomsarbeid?

— Ja, men morsslekten er fra Skåne. Nå går jeg på Lærerskolen og tar Kristendomskunnskap ved Universitetet i Trondheim.

— Er det bra for troen å studere kristendom?

— Noen av studentene synes virkelig at det er vanskelig å få vite at Marias Lovsang Magnificat ikke er skrevet av Maria. Men jeg synes kunnskap styrker troen.

OSLO

SUNDE & LIE
RØRLEGGEBEDRIFT A/S

Ulvenveien 89 - Oslo 5 - Tlf. (02) 33 72 70/67 77 84

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

Synes du at den katolske tradisjonen blir rettferdig behandlet av foreleserne?

— De gjør så godt de kan. De ser ikke vår tro innenfra, og deres feil er ikke ondsinnet. Jeg kan absolutt anbefale interesserte katolikker å ta kristendom som fag ved våre norske fakulteter.

ERKEBISP?

— Hva synes trønderne om spørsmålet om Norges inndeling i katolske bispedømmer?

— Trønderne vil ha mest mulig selvstyre. For noen betyr det: eget bispedømme. Men kanskje vil det være vel så heldig med bare ett norsk bispedømme med en hjelpebiskop i Trondheim. Dette ville tillate mer utveksling av prester med resten av landet, gjøre det lettere for prestene å få vikar, etc. Dessuten ville Ungdomforbundet og lignende organisasjoner kunne bli landsomfattende, tidsskriftet «St. Olav» bli talerør for hele Den katolske kirke i Norge, osv. Helst ville vi selvfølgelig ha en erkebiskop i Trondheim. Det er jo gammelt erkebispesete!

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon

(02) 33 36 24

33 55 25

Telegr.adr.:

Rustfriknut

POLEN: 4 700 STUDENTER FORBEREDER SEG TIL PRESTETJENESTE

Tilsammen 4 700 seminarister, hvorav 1 295 ordensbrødre, forbereder seg for tiden til prestedtjeneste i Polen. Ifølge sekretariatet for den polske bispekonferansen betegner dette en stadig stigning. I 1974 var det tilsvarende tall 4 216.

film:

EN FILM SOM INGEN HAR SETT

Krigsfilmer, heter det nå, blir laget for å avsløre krigens grusomhet og stupiditet. Det tror jeg nå bare sånn noenlunde på — jeg tror tvertimot at krigsfilmer flest lages av samme grunn som krigsutstyr lages, nemlig for at noen skal tjene penger. Det meget ungdommelige publikum som strømmer til krigsfilmene søker — og får — en stadig mer intens opplevelse av spenning og opphisselse, og med moderne filmteknikk er det lett for produsent og regisør å gi dem dette. Krigsfilmene blir teknisk sett bedre og bedre, og filmselskapene kan nå påta seg oppgaver som ville vært umulige å løse for noen ti-år siden: høydramatiske masseopptritt, invasjoner med hundrevis av fly og skip i aktivitet, utslettelsen av hele byer. Det er ikke for å innprente oss at denne virkeligheten ikke må få gjenta seg at millioner legges ned i slike filmer.

Kan det da tenkes en film som

kan ha en oppdragende anti-krigersk virkning? Under inntrykket av dusinvis av krigsfilmer, og passende oppgitt over Oslo Kinematografers kummerlige sommerferieprogram, har jeg spekulert litt på dette, og i erindringen streifet filmsscener — enkelte og løsrevne — som i korte klare glimt har hatt en merkbar propaganda-effekt på meg selv. Nærbilder av folk som bruker bajonett eller flammekaster på hverandre regner jeg ikke med her — slike scener legges gjerne inn på et psykologisk omhyggelig utregnet sted i handlingsforløpet, hvor tilskuerne er motivert for identifisering med de opptredende. Det kan grøsse i en tilskuer, man kan vemmes ved denne flom av tomatsaft, men man forlater ikke kinoen med noen nyvakt beslutning om å si NEI til krig.

Heller ikke tror jeg at virkelighetsopptak av lemlestedede mennesker har den virkningen jeg etterlyser. Vi kan ikke se bort fra det hat slike scener skaper: vi roper på hevn, med akkurat de midler og våpen som vi har sett anvendt.

Men kanskje det finnes andre veier? Vi hadde en gang noe som het militærkomedier, og som bar i seg kjernen til noe verdifullt. Dessverre var det bare sjelden at denne kjernen fikk gro til noe annet enn en ekkel og falsk fremstilling av hvor gøy det egentlig kunne være å leke soldat,

under en litt komisk sersjant og en litt latterlig løytnant, som alle var OK på bønn. Men om nå komedien ble ført helt ut i det infame? Om officersyrket ble fremstillet som det jo i virkeligheten er: en absurd levevei for mennesker som klær seg i fjonge uniformer og jekker seg opp med idiotiske disiplinærregler? Om verneplikten ble tolket i klartekst: en dypt beklagelig opplæring i legalisert terrorvirksomhet, dessverre påtvunget oss av internasjonale politiske situasjoner. Om en eller annen kunne lage en film hvor all offisiell begeistring for militærlivet ble hengt ut til avsky og latterliggjørelse? Om det komplet åndløse i å trekke i uniform og utstyre seg med vinkler og stjerner ble stillet i relieff mot virkelig menneskelig verdighet?

Det får være helt klart: jeg tror det er nødvendig at vi er rede til å forsvare oss — jeg kan bare ikke godta at forberedelsene skal pakkes inn i tullprat om ære og militær tradisjon og historisk glans. Jeg ville helst se alt som heter militærstell redusert til det plan hvor det hører hjemme: en skammelig og uappetlig nødtørftsgjerning, en nattmannstjeneste som skal gjøres med bortvendt ansikt, en nødvendig idioti som man skal rødme over å være påtvunget.

Filmen som viser det slik har ingen sett, for den er ikke laget ennå.

Per Bang.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Marianne Gunnarsjaa

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480